

Vedtekter for Demokratene

vedtatt av landsmøtet 29. mars, 2008

§1 Navn og formål

Disse vedtektene gjelder for Demokratene, som er et registrert politisk parti. Ved navnsetting av lokal-, bydels- eller fylkeslag, skal navnet Demokratene, med tillegg av bydels-, kommune-, eller fylkesnavn benyttes. Partinavnet kan skrives i begge norske målformer. Forkortelse for partinavnet er DEM. Ved eventuelt ønske om skifte av partinavn, skal dette legges ut på høring i partiorganisasjonen i minimum 3 måneder, og deretter vedtas med minst 2/3 flertall på et ordinært landsmøte.

Demokratene tar i sitt politiske arbeid utgangspunkt i et kristent verdigrunnlag og et demokratisk samfunn, hvor partiet vil arbeide for innbyggernes rettigheter og velferd, samt sterk reduksjon av skatter og avgifter. Demokratene vil i sitt politiske arbeid skape gode levekår for alle generasjoner i Norge, med særlig vekt på de vanskeligstilte.

§2 Medlemskap, stemmerett og valgbarhet

Alle personer over 17 år kan søke medlemskap i Demokratene. Det er imidlertid en forutsetning at vedkommende ikke er medlem i noen annen politisk parti, og som i prinsipp vil arbeide etter partiets program, og som godtar Demokratenes vedtekter.

Personer som ønsker medlemskap i en kommune der det ikke er lokallag, kan bli medlem i et annet lokallag i fylket. Styret i det lokallag som det søkes medlemskapet. Avgjørelsen kan ankes inn til sentralstyret via fylkesstyret. En slik anke skal behandles snarest mulig.

Det skal kun være ett lokallag i en kommune, men et lokallag kan opprette bydelslag eller kretslag, som imidlertid er underlagt lokallaget. Valgbare til tillitsverv i Demokratene er alle som er oppfyller kravene til medlemskap og stemmerett.

Dersom en fylkesleder velges inn i sentralstyret, bør vedkommende fratre som fylkesleder.

Medlemmer av Demokratenes ungdom har møte og talerett i Demokratenes fora. Stemmerett i partisaker har de som har vært registrert i det sentrale medlemsregisteret i minimum to måneder, har fylt 17 år, og betalt forfalt kontingent. For å ha stemmerett på lokal- eller fylkesårsmøter må slik kontingentbetaling være registrert før 30. november.

De som skylder kontingent for et eller flere år, og kun betaler for inneværende år, er å betrakte som nyinnmeldte.

Lokallagene kan, etter søknad, godta medlemskap av enkeltpersoner fra andre kommuner, hvis dette er mer praktisk ut fra arbeids- eller bossituasjon, men ingen kan være medlem av mer enn ett lokallag. Dette gjelder ikke stortingsrepresentanter, da disse bør være medlem av det fylket de representerer.

Medlemmer som aktivt melder seg ut, altså som selv skriftlig ikke ønsker videre medlemskap, kan ikke bli medlem igjen før fylkesstyret, etter uttalelse fra bydels- eller

lokallagsstyre, med 2/3 flertall har godkjent søknad om nytt medlemskap. Fylkesstyrets avgjørelse kan ikke overprøves.

Medlemmer som ikke har betalt kontingent de to siste år, vil bli strøket som medlem, dette er ikke aktiv utmelding.

§3 Opprettelse av nye lokallag

Tre eller flere personer i samme kommune kan stifte lokallag, hvis det ikke allerede er et lokallag i kommunen. Er det ikke fylkeslag i fylket, blir lokallagets styre også å betraktes som fylkeslag, til det blir startet flere lokallag. Stiftelse av fylkeslag skal godkjennes av sentralstyret, og stiftelse av lokallag skal godkjennes av fylkesstyret.

§4 Uravstemning

Sentralstyret eller landsstyret kan vedta å legge saker ut til uravstemning. Stemmerett har da alle medlemmer som har stemmerett etter § 2. På samme måte kan også fylke- og lokallag legge ut saker til avstemning blant sine medlemmer.

§5 Organisasjon

Demokratene har følgende organisasjonsledd.

- Lokallag. Som også kan opprette bydelslag eller kretslag.
- Fylkeslag. To eller flere nabofylker kan ha felles fylkeslag.
- Landspartiet.

Demokratenes ungdom organiseres under de respektive punkter 1-3.

Partiets stortingsgruppe, Fylkestingsgrupper og kommunestyregrupper, er partiets politiske verktøy og organiseres i egne grupper med, supplerende vedtekter - som skal godkjennes av de respektive styrer i punktene 1-3.

§6 Lokallagene

Lokallagene er partiets røtter, og består i hovedsak av de personer som bor i kommunen eller regionen. Det er her de menige medlemmer arbeider, og sikrer Demokratenes eksistensgrunnlag. Styret i lokallaget skal drive lokallagene med, vervearbeid, politisk arbeid samt legge grunnlaget for en sterk organisasjon. Fylkesstyret skal godkjenne opprettelsen og bruken av partiets navn ved stiftelse av lokallag. Det er også fylkesstyret som kan oppløse, eller trekke denne retten tilbake. Ved oppløsning av et lokallag tilfaller eiendelene og midlene til fylkeslaget.

Lokallagets organer er:

1. Årsmøtet.
2. Nominasjonsmøtet.
3. Lokallagsstyret.
4. Kommunestyregruppen.
5. Demokratenes ungdom. Lederen er medlem av lokallagstyret.
6. Ordinært årsmøte skal avholdes innen utgangen av desember måned. Innkalling til årsmøtet skal varsles med minst tre ukers varsel. Saker som ønskes behandlet, må være

innsendt styret innen 7 dager før årsmøtet. Valgkomiteens innstilling og andre sakspapirer kan legges fram ved møtets begynnelse, hvis dette er mest hensiktsmessig. Dette avgjøres av lokallagstyret.

Årsmøtet skal:

Registrere medlemmenes stemmerett, godkjenne innkalling og dagsorden.
Velge møteleder, tellekorps, referenter, protokollunderskrivere og redaksjonskomité.
Behandle styrets årsberetning.
Behandle og vedta lokallagets regnskap og revisjonsberetning.
Behandle og vedta lokallagets budsjett, samt eventuell kontingent ut over landsstyrets vedtatte minimumskontingent.
Behandle kommunestyregruppens årsberetning, og eventuelt regnskap og revisjon.
Politisk debatt, herunder innkomne forslag og resolusjoner.
Behandle og vedta lokalprogrammet.

Valg:

9.1. Lokallagets leder

9.2. Lokallagets nestleder. (Det kan velges 2 nestledere.)

9.3. Lokallagets kasserer.

9.4. Lokallagets sekretær.

9.5. Lokallagets styremedlemmer. Inntil 5.

9.6. Lokallagets varamedlemmer i rekkefølge.

9.7. Revisor.

9.8. Delegater til fylkesårsmøte.

9.9. Valgkomité på 3-5 medlemmer.

9.10. I mellomvalgår velges nominasjonskomité på 3-5 medlemmer.

Avslutning av årsmøtet ved nyvalgt leder.

Styret skal ha et ulikt antall medlemmer inkludert gruppeleder i kommunestyregruppen.

Valgene 9.1-9.5 kan velges for to år hvis årsmøtet ønsker det. I så fall skal nestledere, sekretær og kasserer velges i valgår. Leder og styremedlemmer velges i mellomvalgår.

Hvis praktiske forhold tilsier det, kan det velges to nestledere. (Organisatorisk og politisk.) På konstituerende styremøte fordeler styret selv ansvarsområde for styremedlemmene. (Studieleder, kontoransvarlig, festkomité etc.)

a.)Alle medlemmer som har betalt kontingent i henhold til § 2, har møte, tale og stemmerett på årsmøtet. Fylkestyremedlemmer, Stortingsmedlemmer og sentralstyremedlemmer har møte og talerett. Årsmøtet kan tillate at nyinnmeldte medlemmer kan møte som observatører med møte og talerett.

b.) Ekstraordinært årsmøte skal avholdes når minst 2/3 av styret eller minst 10 % av betalte lokallagsmedlemmer krever det. Innkalling til ekstraordinært årsmøte er minst 10 dager, og kun de oppsatte saker skal behandles.

c.) Lokallagets styre er øverste myndighet i kommunen mellom årsmøtene, og skal lede det løpende arbeid i kommunen, samt holde fylkeslaget oppdatert og orientert om driften, samt sende protokoller fra alle partimøter. Kopi av møteprotokoll for avholdte styremøter og årsmøte sendes til fylkeslaget, innen 10 dager.

Styret skal forberede saker og sende ut innkalling til årsmøter og nominasjonsmøter. Videre skal styret nedsette programkomité og andre nødvendige komiteer. Styret er overordnet kommunestyregruppen og har avgjørende myndighet ved tolking av partiprogrammet. Styret skal også godkjenne kommunestyregruppens reglement.

d.) Spesielle bestemmelser for Oslo.

Da Oslo er kommune og fylkeskommune på samme tid, gjelder vedtektenes § 8 (Fylkeslaget) for Demokratene i Oslo. Demokratenes bystyregruppe i Oslo anses som fylkestingsgruppe. Dette gjelder også § 15 (Valgprosedyrer.) Bydelslagene i Oslo følger vedtektenes § 6 (Lokallag) Unntak for bydelslagene er at kontingenten fastsettes av fylkesstyret for Demokratene i Oslo. Bydelslagenes deltagelse i nominasjonsprosessen avgjøres av Demokratenes organer i Oslo.

§7 Nominasjon til kommunevalg

Følgende regler bør i hovedsak følges ved nominasjon:

Nominasjonskomiteen anmoder alle medlemmer om å innsende forslag til kandidater. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes alle medlemmer til orientering før 1. desember året før kommunevalg.

Styret innkaller til nominasjonsmøte minst 14 dager før møtet.

Nominasjonsmøtet avholdes innen 20. februar i valgåret. Nominasjonsmøtet vedtar hvor mange kandidater som skal kumuleres.

Eventuelt listesamarbeid må godkjennes av fylkesstyret.

Lokallagets leder er personlig ansvarlig for at listen blir innlevert i rett tid.

§8 Fylkeslaget

Fylkeslaget består av lokallagene i fylket, samt eventuelle direkte medlemmer fra kommuner der lokallag ikke er etablert. Det kan etableres felles fylkeslag med nabofylker hvis dette er mest praktisk. Det er Sentralstyret som skal godkjenne stiftelsen av fylkeslag, og retten til å benytte navnet Demokratene. Det er også Sentralstyret som har retten til å oppløse et fylkeslag, og inndra retten til å bruke navnet. Ved oppløsning av fylkeslag tilfaller alle eiendeler og midler Landspartiet.

Fylkeslagets organer er:

Årsmøtet.

Nominasjonsmøtet.

Fylkesstyret.

Fylkestinggruppen.

Demokratenes ungdom. Lederen er medlem av fylkesstyret.

a) Fylkeslagets ordinære årsmøte skal avholdes innen utgangen av februar måned. Innkalling skal skje til lokallagene med minst 21 dagers varsel, med saksliste og antall delegater fra de enkelte lokallag. Kopi av innkallelsen skal også sendes sentralstyret. Saker som ønskes behandlet på årsmøtet må innsendes fra lokallagene minst 7 dager før møtet. Unntatt er dagsaktuelle saker som kan fremmes direkte på årsmøtet. Hva som er dagsaktuelle saker avgjøres av årsmøtet. Endelig innkalling med dagsorden, saksliste og valgkomiteens innstilling samt andre nødvendige årsmøtepapirer, sendes lokallagene minst 7 dager før møtet.

b) Delegater til fylkesårsmøtet er: Fylkesstyrets faste medlemmer.

De av fylkestingsmedlemmene som ikke er medlem av fylkesstyret.

Partiets stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer fra fylket.

En delegat fra hvert lokallag. I tillegg fra lokallagene: 1 delegat fra hver påbegynt 100 stemme ved siste stortings- eller fylkesvalg, samt 1 delegat for hver påbegynt 50 registrert medlem med stemmerett i lokallaget. Maksimum delegater fra et lokallag kan imidlertid ikke overstige 16.

Fylkeslagets ungdom kan sende 2 delegater i tillegg til leder som er medlem av fylkesstyret.

Delegater og varadelegater fra lokallagene skal være valgt på lokallagenes årsmøte.

Protokoll fra lokallagsårsmøte med valgte delegater og varadelegater godkjennes som fullmakt til fylkesårsmøtet.

Dersom delegater under pkt. 1-3 utgjør mer enn 1/3 av totale delegater, økes delegatantallet i pkt. 4-5 slik at lokallagene og ungdomsdelegatene til sammen har minst 2/3 av delegatene. Denne regelen gjelder ikke ved forfall av lovlig innkalte delegater.

Sentralstyrets medlemmer har møte og talerett.

Fylkesstyret kan tillate observatører fra lokallagene med talerett.

c) Årsmøtet skal: Godkjenne delegatenes fullmakter, innkalling og dagsorden.

Velge møtedirigent, referenter, tellekorps, redaksjonskomité og protokollunderskrivere.

Behandle fylkesstyrets årsberetning.

Godta fylkesstyrets regnskap og revisjonsberetning.

Behandle og vedta fylkeslagets budsjett.

Behandle fylkestinggruppens årsberetning og eventuelt regnskap og revisjon.

Politisk debatt, herunder å behandle innkomne forslag og resolusjoner, samt saker som skal fremmes for landsmøtet.

Behandle forslag til fylkeslagets program til fylkestingvalg. Ferdigbehandling kan delegeres til styret for endelig godkjennelse.

Valg:

9.1. Fylkeslagets leder.

9.2. Fylkeslagets politiske nestleder.

9.3. Fylkeslagets organisatoriske nestleder.

9.4. Fylkeslagets kasserer.

9.5. Fylkeslagets sekretær.

9.6. Fylkeslagets studieleder.

- 9.7. Inntil 5 styrmedlemmer i rekkefølge.
- 9.8. Inntil 4 varamedlemmer i rekkefølge.
- 9.9. Revisor.
- 9.10. Delegater og varadelegater / observatører til landsmøtet
- 9.11. Valgkomité med varamedlemmer.
- 9.12. Programkomité. (Velges i mellomvalgår.)
- 9.13. Nominasjonskomité. (Velges i mellomvalgår.)

Avslutning av årsmøtet ved den nyvalgte fylkesleder.

Valgene i pkt. 9.1-9.7 gjøres for 2 år av gangen. Leder og styremedlemmene velges i mellomvalgår, nestledere, sekretær, kasserer og studieleder velges i valgår. Øvrige valg gjelder for 1 år.

Fylkestinggruppens leder er fast medlem av fylkestyret. Summen av antallet medlemmer i fylkestyret skal være et oddetall.

Er det ansatt sekretær, er denne ikke medlem av fylkestyret, og den årsmøtevalgte sekretær skal være vanlig styremedlem men skal vikariere for den ansatte ved sykdom eller forfall. Er det opprettet en ungdomsorganisasjon i fylket, skal et medlem av fylkestyret ha som oppgave å være kontaktperson med ungdomsorganisasjonen, med møte- tale- og stemmerett i dette forumet.

Partiets stortingsrepresentanter og regjeringsmedlem fra fylket, og sentralstyremedlemmer har møte- og talerett i fylkestyremøter.

Fylkestyret er beslutningsdyktig når minst halvparten, inkludert leder eller en av nestlederne, er til stede.

d) Fylkestyret skal: Lede det løpende arbeid i fylket inkludert både det politiske og organisatoriske. Videre å holde lokallagene og sentralstyret orientert, og sende dem protokoller fra alle møter.

Stifte nye lokallag, og godkjenne opprettelse av dem.

Beramme, forberede og innkalle til årsmøter og nominasjonsmøter.

Konstituere fylkestingsgruppen, bistå partiets representanter i fylkestinget, og avgjøre tolkingen av partiprogrammet for fylket.

Nedsette nødvendige komiteer og utvalg, og påse at de nødvendige valgforberedelser blir gjennomført innen de fastsatte frister.

Godkjenne reglement for fylkestingsgruppen.

Minst 2 ganger hvert år, avholde rådsmøter, med lokallagsformenn og gruppeleder i fylkestinggruppen. Rådsmøtets beslutning er rådgivende for fylkestyret.

e) Eventuelt ekstraordinært årsmøte avholdes når minst 2/3 av fylkestyret eller minst halvparten av lokallagsstyrene forlanger det. Innkalling til ekstraordinært årsmøte er minst 14 dager, og kun de oppsatte sakene kan behandles.

§9 Nominasjon til fylkesvalg og stortingsvalg

Nominasjonskomiteen skal i god tid be lokallagene om å komme med forslag til kandidater. Dette må være ferdig innen 15. november året før valget.

Nominasjonskomiteens forslag til valgliste, bilagt alle de navn som er foreslått, sendes lokallagene og fylkesstyret til orientering innen 31. desember året før valget.

Fylkesstyret innkaller til nominasjonsmøte, med representasjon av delegater etter samme modell som et ordinært årsmøte, samt etter samme frister og regler. Er det mest praktisk, kan årsmøte og nominasjonsmøte avholdes i samme møte. I så tilfelle avholdes årsmøte først, deretter nominasjonsmøte. Delegatene i dette tilfelle blir de samme som var delegater ved innkallingen, altså de samme delegater både til årsmøtet og nominasjonsmøtet.

Ved nominasjonsmøte holdes vanlig valgprosedyre, se § 15.

Listesamarbeid med andre partier skal i hovedsak ikke forekomme, men kan i spesielle tilfelle aksepteres, men må godkjennes av sentralstyret, etter behandling og uttalelse fra rådsmøte.

Fylkesleder er personlig ansvarlig for at valglister blir innlevert i rett tid.

§10 Sentralstyret

Sentralstyret skal bestå av følgende:

1. Den landsmøtevalgte partileder.
2. De landsmøtevalgte nestledere.
3. Sekretær.
4. Kasserer.
5. Studieleder.
6. Tre øvrige styremedlemmer, evt. fire styremedlemmer – se § 13 C.
7. Ungdomsorganisasjonens leder.
8. Partiets parlamentariske leder.
9. Fire varamedlemmer i rekkefølge

Sentralstyret er beslutningsdyktig når minst halvparten av de faste medlemmene, inkludert enten partileder eller en av nestlederne, er tilstede. Sentralstyremøtet ledes av partilederen, eller en av nestlederne, hvis det er forfall fra lederen. Referent er sekretær med eventuell nødvendig assistanse.

Ved stemmelikhet har møteleder dobbeltstemme, ellers følges vanlige valgprosedyrer - jmfør § 15.

Sentralstyret innkalles med minst fjorten dagers varsel av partilederen, eller sekretariatet etter lederens ordre.

Det skal avholdes minst tre sentralstyremøter i året.

B) Sentralstyrets oppgaver:

1. Avgjøre alle saker som ikke skal avgjøres av andre organer i partiet, samt lage innstilling til landsstyremøtene.
2. Forberede innkalling og dagsorden til landsstyremøtene og landsmøtene.
3. Konstituere stortingsgruppen.
4. Behandle strategi for organisasjonen og stortingsgruppen, som viderebehandles og vedtas på landsstyremøtet.

5. Ha avgjørende myndighet vedrørende tolking av partiprogrammet og vedtektene. Kan kun overprøves av landsstyret og landsmøtet.
6. Nedsette nødvendige utvalg og komiteer.
7. Påse at valgforberedelsene blir gjennomført innen de fastsatte frister, samt være rådgiver og medhjelper for fylkeslagene i tekniske og lovmessige spørsmål. Nedsette et arbeidsutvalg blant sentralstyrets medlemmer. Lede de praktiske oppgaver og den daglige driften av partiet mellom landsmøtene. Det skal sendes referat og protokoll fra møtene til alle faste medlemmer av landsstyret.

§11 Arbeidsutvalg og sekretariat

a) Arbeidsutvalg:

Sentralstyret nedsetter et arbeidsutvalg (AU). Sentralstyret bestemmer selv hvor mange medlemmer AU skal ha, men partilederen skal være leder. Au representerer sentralstyret, og skal ha den praktiske gjennomføringen av den daglige driften av partiet, men selvfølgelig holde sentralstyret orientert. Møter skal skje når det er behov, og referater fra møtene skal sendes alle faste medlemmer av sentralstyret. AU er direkte ansvarlig overfor sentralstyret.

b) Sekretariat:

Når det er ansatt generalsekretær, består sekretariatet av den ansatte generalsekretæren og de som er nødvendig å trekke med for å utføre oppgavene, som blant annet: Referere fra møter, skrive protokoller, arkivere korrespondansen, samt iverksette vedtak av landsmøtet, landsstyret og sentralstyret, samt utsending av kontingentkrav. Kontingenten kan også betales lokalt, men det forutsetter at lokallaget sender rapport til sekretariatet for registrering. Generalsekretæren fører også tilsyn med regnskapet, samt påser at budsjettet overholdes. Sekretariatet har ansvar for føringen av medlemsregisteret på basis av gjensidig rapport fra lokallagene. Minst hver tredje måned sendes ajourført medlemsliste til de respektive fylkeslag

§12 Landsstyret

a) Landsstyret er etter landsmøtet partiets høyeste myndighet. Sentralstyret innkaller til ordinært landsstyremøte minst 2 ganger i året. Sentralstyret eller minst halvparten av fylkesstyrene kan kreve ekstra landsstyremøter, hvis de finner det nødvendig.

b) Landsstyret består av: Alle fylkesledere, eller nestledere etter rangordning. Sentralstyret.

Tre representanter fra stortingsgruppen og regjeringsmedlemmer, som ikke møter for sentralstyret. Ungdomsorganisasjonens nestleder eller dennes stedfortreder. Sentralstyret kan invitere andre som observatører med talerett, eller som skal redegjøre for enkelte saker. Landsstyret er beslutningsdyktig når minst halvparten av de faste medlemmene er til stede. Landsstyret velger møtedirigent og andre nødvendige funksjoner før møtet.

c) Landsstyrets oppgaver: Avgjøre alle saker som ikke etter vedtektene skal avgjøres av andre organer i partiet.

Behandle og vedta strategien for partiorganisasjonen og stortingsgruppen.

Behandle politiske spørsmål, og gi innstilling til landsmøtet.

Velge tre representanter, utenom stortingsrepresentanter, som medlemmer av stortingsgruppen.

Nedsette nødvendige komiteer og utvalg.

Godkjenne stortingsgruppens reglement.

Behandle rapporter fra fylkeslagene, samt virksomheten i partiet. Fylkeslederne avgir korte rapporter fra sine fylker.

Behandle og innstille partiets regnskap, revisjon og budsjett.

Fastsette minimumskontingenten.

Protokoll og referat fra landsstyremøtene skal sendes fylkeslagene til orientering.

§13 Landsmøtet

a) Landsmøtet er partiets øverste myndighet. Landsmøtet avholdes innen 1.juli hvert år, og innkalles av sentralstyret med minst 6 ukers varsel. Senest 14 dager før landsmøtet sendes sakspapirer til alle delegater, og disse skal minst inneholde:

Dagsorden og liste over alle delegater.

Dagsorden og liste over alle delegater.

Sentralstyrets årsberetning og regnskap.

Stortingsgruppens årsberetning.

Eventuelle innkomne forslag og resolusjoner

Eventuell innstilling til program og forslag til vedtektsendring.

Ekstraordinært landsmøte skal innkalles når minst 2/3 av sentralstyrets medlemmer eller minst halvparten av alle fylkestyrer forlanger det. Det ekstraordinære landsmøtet skal innkalles med minst 21 dagers varsel, og kun de oppsatte saker kan behandles.

b) Delegater til landsmøtet er

Landsstyret:

1. Partiets stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer.
2. Fire delegater fra Demokratenes ungdom.
3. Fylkeslaget har så mange delegater til landsmøtet som det kan velges representanter fra hvert fylke ved stortingsvalg.
4. Fylkeslagene kan også sende 3 observatører hver med talerett. Sentralstyret kan også invitere gjester med talerett, samt gjesteforedragsholdere.

c) Saksliste til landsmøte skal inneholde:

1. Godkjenne delegatene, innkalling og dagsorden.
2. Valg av møtedirigenter, referenter, tellekorps, redaksjonskomité eller andre komiteer.
3. Behandle sentralstyrets årsberetning.
4. Godkjenne sentralstyrets regnskap og revisjonsberetning.
5. Behandle og godta sentralstyrets budsjett.
6. Behandle stortingsgruppens årsberetning.
7. Behandle innkomne forslag og resolusjoner.
8. Politisk debatt og strategi for partiorganisasjonen.
9. Behandle og vedta partiets program. (Hvis det er aktuelt)
10. Vedta forslag og resolusjoner etter innstilling fra redaksjonskomiteen.

Valg:

11.1. Partileder.

11.2. Partiets politiske nestleder.

11.3. Partiets organisatoriske nestleder.

11.4. Sekretær.

11.5. Kasserer.

11.6. Studieleder.

11.7. Tre styremedlemmer i rangorden. Hvis ikke partiet har stortingsrepresentant økes styremedlemmer med en, for å få et oddetall i styret." (se § 10).

11.8. Fire varamedlemmer i rangorden.

11.9. Partiets revisor.

11.10. Valgkomité, eventuelt programkomité og vedtektskomité.

Avslutning av landsmøtet ved den nyvalgte partileder.

Valgene under 11.1-11.4 skal være for to år.

Partileder og styremedlemmer velges i mellomvalgår. Begge nestledere, sekretær, kasserer og studieleder velges i valgår. De øvrige valg er for ett år. Landsmøtet selv kan forandre dagsorden, eller behandle andre saker enn de som er på den oppsatte sakslisten.

Valgene utføres etter vanlig valgprosedyre, se § 15. Sentralstyret konstituerer seg umiddelbart etter landsmøtets avslutning.

§14 Ungdomsorganisasjonen

Demokratenes ungdom er ungdomspartiet til Demokratene. Den har som formål å rekruttere og skolere ungdom i partiets politikk, prinsipper og organisasjon. Demokratenes ungdom er åpen for alle medlemmer opp til 25 år, og deretter overføres de direkte til hovedpartiet. Medlemmer mellom 17 og 25 år kan være medlem av begge organisasjoner, men må da betale medlemskap begge plasser. Ungdomsorganisasjonen er bygget opp på samme måte som hovedpartiet, med samme organisasjonsstruktur. Demokratenes ungdom kan vedta egne vedtekter og program, men disse må ikke bryte med Demokratenes prinsipper eller vedtekter. Ungdomspartiets vedtekter og program skal godkjennes av Demokratenes sentralstyre. Ungdomsorganisasjonens lokalprogram skal likeledes godkjennes av de respektive lokallagsstyrer/ fylkesstyrer. Det skal også være en representant fra Demokratene i de forskjellige ungdomsstyrer, som skal fungere som kontaktperson. Demokratenes ungdom er en organisasjon innenfor Demokratene, og må ikke utvikle seg til et parti i partiet.

Demokratenes lokallag, fylkeslag og sentralstyre skal godkjenne de respektive ungdomslag, og de har også retten til å nedlegge disse. Dette må imidlertid skje med 2/3 flertall i de respektive styrer. Ved oppløsning eller nedleggelse av ungdomslag, tilfaller alle midlene til de respektive lag i Demokratene. Demokratenes ungdom bestemmer selv sin kontingent.

§15 Valgprosedyre

a) Skriftlig valg skal gjennomføres når:

Det er flere enn 2 kandidater til ett verv.

Når flere skal velges samtidig, og det er flere kandidater enn verv.

Når minst $\frac{1}{4}$ av de stemmeberettigede forlanger det, unntatt der hvor det er to kandidater til ett verv, da kan et stemmeberettiget medlem forlange skriftlig valg.

Alle andre avstemninger og valg kan gjøres ved håndsopprekking eller akklamasjon.

Det er ikke anledning til å stemme som fullmektig for et ikkemøtende stemmeberettiget medlem/delegat.

b) Avstemningsresultat.:

Ved avstemming i saker, er det forslaget som får flest stemmer vedtatt, unntatt der hvor det kreves 2/3 flertall etter vedtektene. Dette beregnes etter antall tilstedeværende stemmeberettigede.

Ved valg der det skal velges flere enn en person, er de som har fått flest stemmer valgt etter rangordning etter stemmetallet. Ved stemmelikhet mellom to eller flere, foretas omvalg mellom disse. Er det fortsatt stemmelikhet, foretas det loddtrekning.

Ved valg der hvor kun en skal velges, og det er flere enn to kandidater, kreves det minst 50 % av de stemmene for å bli valgt. Dersom ingen kandidat får dette i første valgomgang, foretas omvalg mellom de to som har fått flest stemmer. Den som da får flest stemmer, er valgt. Er det fortsatt stemmelikhet, foretas loddtrekning.

Ved valg der det er kun en som skal velges, og det er to kandidater, er den valgt som får flest stemmer i første valgomgang. Blanke stemmer regnes ikke som avlagt stemme.

Ved valg der hvor kun en skal velges, og det bare er en kandidat, kan valget gjøres ved akklamasjon.

§16 Internasjonalt samarbeid

Hvis det skal være politisk eller organisatorisk samarbeid med internasjonale organisasjoner eller partier, skal dette godkjennes av landsstyret med minst 2/3 flertall.

§17 Eksklusjoner

Eksklusjon er en meget alvorlig sak, og benyttes kun der hvor et medlem utfører en handling i ord eller gjerning som er til stor skade for partiet, eller offentlig motarbeider partiet, eller uten fullmakt innleder samarbeid med andre partier slik at Demokratene blir påført skade, eller bevisst driver ryktespredning og bakvaskelser av partikolleger, eller åpenbart ikke støtter partiets grunnsyn eller Norges lover, eller med overlegg setter seg ut over partiets vedtekter, kan ekskluderes fra Demokratene.

Et slikt eksklusjonsforslag skal fremmes for lokallagsstyret, og må fremmes skriftlig av minst to medlemmer av lokallagsstyret eller fylkesstyret, men den skal alltid først behandles av lokallaget. Vedkommende skal skriftlig forelegges anklagen, og skal få god tid til å forklare seg før saken behandles. Er ikke vedkommende medlem av noe lokallag, kan saken behandles direkte i fylkesstyret. Et eksklusjonsforslag må vedtas med minst 2/3 flertall i styret. Etter vedtak i lokallagsstyret, kan vedkommende innen tre uker, anke saken til fylkesstyret - hvor vedkommende også skal få anledning til å forklare seg. En eventuell forandring av lokallagets vedtak i fylkesstyret, må gjøres med minst 2/3 flertall. Består fylkesstyret av færre enn 5 medlemmer, eller vedtaket ikke er enstemmig,

kan saken ankes til sentralstyret av den eksklusjonsforeslåtte – også her er ankefristen tre uker. Under behandling av eksklusjonsforslaget, er vedkommende å betrakte som suspendert og fratatt møterett i partisammenheng.

§18 Vedtektsendring

Vedtektsendring kan kun vedtas av landsmøtet, etter innstilling fra landsstyret. Gyldig vedtak krever minst 2/3 flertall. Forslag om vedtektsendring må være sentralstyret i hende innen 1. februar. Innstillingen fra landsstyret skal medsendes innkallingen til landsmøtet.

Ved ordinær evaluering eller revidering av vedtekten, nedsettes en vedtektskomité, som fremmer sitt forslag til sentralstyret innen 1. februar. Alle forandringer i vedtektene krever 2/3 flertall.

§19 Dispensasjoner og fortolkning

A) Demokratenes vedtekter for lokallag, fylkeslag og folkevalgte grupper, er normalvedtekter, og det er anledning til å søke om dispensasjon fra disse, hvis det er mest praktisk, og ikke går ut over intensjonen i vedtektene. Slik søknad om dispensasjon må være saklig begrunnet ut fra lokale forhold, og behandles av landsstyret etter innstilling fra sentralstyret.

B) Fortolkninger av vedtekter og partiprogram behandles og avgjøres av sentralstyret.

§20 Økonomireglement

A) Alle lag og grupper i Demokratene er selv juridisk ansvarlig for sine økonomiske disposisjoner, og partiet sentralt hefter ikke for lokal- eller fylkeslagenes økonomiske disposisjoner.

Lag og folkevalgte grupper skal utarbeide driftsbudsjetter hvert år. Den økonomiske rammen som vedtas er bindende, og regnskapet skal samkjøres med budsjettallene, slik at eventuelle uoverensstemmelser må forklares i regnskapsrapporten. Det velges en kasserer, som fortløpende skal fremlegge oversikter over økonomisk status, samt føre alle bilag i en kassadagbok.

Fylkes og lokallag som har organisasjonsnummer, oppretter konto med dette organisasjonsnummeret. Andre lag benytter det sentrale organisasjonsnummeret som er 984 806 663.

Årsmøtene vedtar fylkes- og lokallagenes budsjetter.

Storingsgruppens budsjett sendes sentralstyret til uttalelse. Fylkestingsgruppens budsjett og kommunestyregruppens budsjett sendes de respektive styrer til uttalelse.

Fylkestingsgruppens og kommunestyregruppens økonomi kan, etter gruppenes egen vilje, innlemmes og integreres i lagenes regnskap.

B) Lag og grupper skal opprette post- og/eller bankkonti, slik at offentlige midler og andre overføringer går direkte inn på konto. For å opprette konti, må det sendes søknad til bank eller post om opprettelse, og den skal være vedlagt utskrift av protokoll der vedtaket om konti er vedtatt, samt hvilke ansvarlige personer som disponerer kontoen.

C) Fortrinnsvis velges det to personer som disponerer kontoen i fellesskap, men hvis det er mest hensiktsmessig for laget, kan en person ha disposisjonsrett og en annen person ha innsynsrett. Disse bør være leder/gruppeleder og kasserer. Ingen utbetalinger må foretas uten at det foreligger konkrete vedtak i styret/gruppen, unntatt er der hvor det gjelder løpende utgifter som f. eks. husleie, telefon, porto eller annet som er innkalkulert i det vedtatte driftsbudsjett.

D) Revisor og revisjon.: For lagene er det bestemt i vedtektene om valg av revisor, og fremleggelse av regnskap og revisjonsberetning, til årsmøtets behandling og godkjenning.

Lagets og gruppens regnskaper og status med revisjonsberetning, fremlegges til behandling på hvert årsmøte. Regnskapet skal avsluttes og revideres senest tre uker før årsmøtet.

§21 Normalvedtekter for stortingsgruppen

Disse utarbeides senere når det blir aktuelt.

§22 Normalvedtekter for fylkesting- og kommunestyregrupper

a) Fylkes- og kommunestyregruppene i Demokratene består av de valgte representanter og Fylkes- eller lokallagsleder. Er lederen folkevalgt, skal representanten fra laget velges etter rang.

Varamedlemmer er medlemmer ved eventuelt forfall.

Gruppen kan selv bestemme om de vil innlemme vara medlemmene som faste medlemmer i gruppen.

Lederne i lagene er ansvarlig for innkalling til konstituerende møte, hvor de nødvendige valg av gruppefunksjoner foretas.

b) Partiets representanter i kommunale utvalg, råd styrer etc. har rett til å møte på gruppemøter. Gruppeleder kan i enkelte tilfelle pålegge disse å møte.

Folkevalgte varamedlemmer, stortingsrepresentanter fra fylket, fylkes/kommunestyrets medlemmer samt formann i den lokale ungdomsorganisasjonen har møte og talerett på gruppemøtene. Gruppene kan, med simpelt flertall, tillate at andre har møte og talerett.

c) På konstituerende møte i valgperioden, velger gruppen sin gruppeleder, nestleder, sekretær og eventuelt kasserer. Sekretæren fungerer som innpisker. Tilhører ordføreren gruppen, bør denne ikke velges til gruppeleder.

d) Gruppeleder fastsetter møtetid for gruppen, og tilrettelegger de saker som skal behandles. Det bør settes opp en møteplan, men gruppen skal minst samles i god tid før hvert møte i fylkesting eller kommunestyre. I tillegg samles gruppen når gruppeleder, halvparten av gruppen eller styret forlanger det.

Det ytes også hjelp fra gruppen til Demokratenes medlemmer i råd og utvalg, og sørger for å holde seg orientert om deres arbeid. Disse medlemmene har plikt til å underrette gruppen når viktige saker fremmes, og om behandlingen av slike. Gruppens medlemmer plikter å melde forfall til gruppeleder eller sekretær i god tid.

e) Gruppene er bundet av det program de er valgt på. Gruppene fatter suverene avgjørelser innenfor de rammer og retningslinjer som er trukket opp i partiprogrammet, og på årsmøtene. Ved tvil om fortolkning, kan 1/3 av gruppen anke avgjørelsen innfor styret i Fylkes/kommunelaget.

I viktige prinsipp saker og i saker av stor politisk betydning, kan gruppen, med 2/3 flertall, binde medlemmene til å stemme slik gruppemøtet har vedtatt.

Forslag og initiativ fra Fylke/kommuneorganisasjonen må følges opp av gruppen, forutsatt at de ikke bryter med plikter/oppgaver representantene er pålagt i henhold til lov og reglement.

f) Selv om man samarbeider med andre partier, og har felles gruppemøte med disse, skal Demokratene ha hatt gruppemøte i forkant for seg selv, for å klargjøre sine standpunkter uten innflytelse av et annet parti.

g) Eget reglement som utfyller disse normalvedtektene, kan vedtas av gruppen. Men de må ikke bryte med normalvedtektene, kun være et supplement. Endringer i egne vedtekter i perioden, kan bare vedtas med 2/3 flertall.

h) Uenighet eller forståelse av vedtektene kan bringes inn for sentralstyret til avgjørelse og tolking.

i) Gruppens reglement skal godkjennes av fylkes/kommunelagsstyret